

Overgangsrecht nadeelcompensatie en schadevergoeding

In het overgangsrecht wordt bepaald hoe lang het oude recht blijft gelden en op welk moment het nieuwe recht in werking treedt. Overgangsrecht is nodig voor een soepele overgang van het oude naar het nieuwe recht. Het overgangsrecht voor nadeelcompensatie is op twee plekken geregeld:

- Artikel IV van de Wet nadeelcompensatie en schadevergoeding bij onrechtmatige besluiten (hierna: Wns) bevat het algemene overgangsrecht voor nadeelcompensatie voor andere schadeoorzaken dan die genoemd zijn in de Omgevingswet;
- Paragraaf 4.2.7 van de Invoeringswet Omgevingswet (hierna: Invoeringswet) bevat het overgangsrecht voor nadeelcompensatie in verband met schadeoorzaken die zijn opgenomen in de Omgevingswet. Daaronder vallen onder andere de huidige planschadegevallen.

Overgangsrecht voor algemene nadeelcompensatiezaken (titel 4.5 Awb)

In de Wns is het overgangsrecht opgenomen voor nadeelcompensatiezaken op grond van titel 4.5 Awb. Dit gaat om nadeelcompensatie als gevolg van andere schadeoorzaken dan die genoemd zijn in de Omgevingswet. Het overgangsrecht voor deze algemene nadeelcompensatiezaken is opgenomen in artikel IV van de Wns.

In artikel IV van de Wns is het volgende bepaald:

- Op schade die is veroorzaakt door een besluit dat werd bekendgemaakt of een handeling die werd verricht vóór inwerkingtreding van de Wns, blijft het oude recht van toepassing;
- Op schade die is veroorzaakt door een handeling ter uitvoering van een besluit dat werd bekendgemaakt vóór inwerkingtreding van de Wns, blijft het oude recht van toepassing;
- Als het eerste besluit tot uitvoering van een activiteit is genomen vóór inwerkingtreding van de Wns, dan blijft het oude recht ook van toepassing op schade door latere besluiten of handelingen ter uitvoering van dezelfde activiteit.

De nieuwe wet geldt dus alleen voor de nieuwe gevallen. Het tijdstip waarop het schadeveroorzakende besluit bekend is gemaakt of de schadeveroorzakende handeling is verricht (vóór of na inwerkingtreding van de Wns), is bepalend voor de vraag of het oude of nieuwe recht van toepassing is.

Overgangsrecht voor nadeelcompensatie in de Omgevingswet (planschade e.a.)

In paragraaf 4.2.7 van de Invoeringswet zijn de overgangsbepalingen voor nadeelcompensatie opgenomen. De hoofdlijnen van het overgangsrecht zijn als volgt:

- Op schade die is veroorzaakt door een Tracébesluit dat is vastgesteld vóór de inwerkingtreding van de Ow blijft het oude recht van toepassing tot vijf jaar na inwerkingtreding van de Ow (artikel 4.18, lid 1, onder d, Invoeringswet).
- Op schade die is veroorzaakt door een Tracébesluit dat als ontwerp ter inzage is gelegd vóór inwerkingtreding van de Ow blijft het oude recht van toepassing tot vijf jaar nadat het Tracébesluit is vastgesteld (artikel 4.18, lid 2, onder b, Invoeringswet). Dat kan dus later zijn dan vijf jaar na inwerkingtreding van de Ow.
- Op schade die is veroorzaakt door een bestemmingsplan dat van kracht wordt of een afwijkingsvergunning die onherroepelijk wordt vóór inwerkingtreding van de Ow blijft het oude recht van toepassing tot 5 jaar na inwerkingtreding van de Ow (art. 4.18, lid 1, onder c, en 4.19, lid 1, Invoeringswet).

- Op schade die is veroorzaakt door een bestemmingsplan dat als ontwerp ter inzage is gelegd vóór inwerkingtreding van de Ow blijft het oude recht van toepassing tot 5 jaar na van kracht worden van het bestemmingsplan (art. 4.19, lid 2, Invoeringswet).
- Op schade die is veroorzaakt door een afwijkingsvergunning die is aangevraagd vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet en die onherroepelijk wordt na inwerkingtreding van de Omgevingswet blijft het oude recht van toepassing tot 5 jaar na vaststelling van het besluit (art. 4.18, lid 2, Invoeringswet).
- Op schade die is veroorzaakt door de uitoefening van een taak of bevoegdheid als bedoeld in artikel 7.14, lid 1, Waterwet vóór de inwerkingtreding van de Ow blijft het oude recht van toepassing tot vijf jaar nadat de schade zich heeft geopenbaard of de benadeelde redelijkerwijs op de hoogte had kunnen zijn van de schade, maar in ieder geval binnen twintig jaar na de schadeveroorzakende gebeurtenis (artikel 4.21 Invoeringswet). Het is een regeling voor vergoeding van schade veroorzaakt bij de rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van waterbeheer. De waterbeheerder moet die schade vergoeden.

Samenvattend

Het overgangsrecht in de Awb houdt in dat als een schadeveroorzakend besluit is bekendgemaakt of een schadeveroorzakende handeling is verricht vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet, het oude recht van toepassing blijft. In andere gevallen is het nieuwe recht van toepassing.

Hoofdregel van het overgangsrecht in de Omgevingswet is dat het oude recht nog maximaal 5 jaar zal gelden na inwerkingtreding van de Omgevingswet. Die termijn is wat langer, als de procedure voor het schadeveroorzakend besluit al vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet is gestart maar het besluit nog niet onherroepelijk is of van kracht is geworden op het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet. Denk bijvoorbeeld aan een ontwerp van het bestemmingsplan dat ter inzage is gelegd vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet maar pas na de inwerkingtreding van kracht is geworden. In dergelijke gevallen blijft het oude recht van toepassing tot 5 jaar na het vaststellen, van kracht worden of onherroepelijk worden van het schadeveroorzakend besluit. Alleen schade door schadeoorzaken die volledig onder het nieuwe recht tot stand zijn gekomen, vallen onder het nieuwe nadeelcompensatierecht.

Overgangsrecht nadeelcompensatie- en planschadeverordeningen

De Awb en de Omgevingswet bevatten dwingende bepalingen voor nadeelcompensatie. Na inwerkingtreding van de wijziging van de Awb en de Omgevingswet hebben de bestaande verordeningen over planschade en nadeelcompensatie hun werking verloren, behalve voor gevallen die vallen onder het overgangsrecht. Op die gevallen blijft het oude recht van toepassing en dus ook de oude verordening. Het is vanuit een oogpunt van rechtszekerheid wenselijk de oude verordeningen in te trekken.

